

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД
РОЗВИТКУ ДИТИНИ В УМОВАХ ВЗАЄМОДІЇ
ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї**

Колективна монографія

Умань
Видавець «Сочінський М. М.»
2023

УДК 159.98:373.2(02)

П86

Авторський колектив:

Бутенко О. Г. (підрозділ 1.1.), Карнаух Л. П. (підрозділи 1.2., 2.1.), Авраменко О. О. (підрозділи 1.3., 2.2.), Трофаїла Н. Д. (підрозділи 1.4., 2.3.), Підлипняк І. Ю. (підрозділи 1.5., 2.4.), Дука Т. М. (підрозділи 1.6., 2.5.).

Рецензенти:

Іщенко Людмила Валентинівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Андрющенко Тетяна Костянтинівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти та професійного розвитку педагогів КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»;

Попиченко Світлана Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Рекомендовано до друку вченою радою

*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 11 від 28 грудня 2023 року)*

Психолого-педагогічний супровід розвитку дитини в умовах взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї : кол. моногр. / [О. Г. Бутенко, Л. П. Карнаух, О. О. Авраменко [та ін.] ; рец.: Л. В. Іщенко, Т. К. Андрющенко, С. С. Попиченко] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. – Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2023. – 266 с.

ISBN 978-966-304-513-9

Монографія є спробою узагальнити досягнення наукового колективу кафедри психології та педагогіки розвитку дитини проаналізувати актуальні дослідження науковців факультету дошкільної та спеціальної освіти з проблеми тенденцій розвитку дошкільної освіти; психолого-педагогічних засад формування життєвої компетентності особистості дитини; теоретико-практичних аспектів соціалізації особистості та розвитку емоційного інтелекту дітей дошкільного віку; особливостей формування логіко-математичної, мовленнєвої компетентності дітей в умовах закладів дошкільної освіти.

Монографія розрахована на широке коло науковців, здобувачів вищої освіти, які цікавляться проблемами теорії та практики підготовки майбутніх фахівців та вихователів закладів дошкільної освіти до роботи з дітьми дошкільного віку.

УДК 159.98:373.2(02)

ISBN 978-966-304-513-9

© Авторський колектив, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини в умовах взаємодії взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.....	6
1.1. Дошкільна освіта в контексті сучасних педагогічних ідей (на матеріалі досліджень науковців Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини).....	6
1.2. Теоретико-методологічні засади формування життєвої компетентності особистості дитини.....	52
1.3. Теоретичний аспект дослідження закономірностей соціалізації особистості	66
1.4. Теоретичні засади дослідження формування емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку	88
1.5. Теоретичні засади формування логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку.....	110
1.6. Теоретичні засади проблеми формування мовленнєвої компетентності дітей старшого дошкільного віку.....	126
РОЗДІЛ 2. Практичні аспекти психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини в умовах взаємодії взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.....	142
2.1. Методика формування життєвої компетентності особистості дошкільника в умовах взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї.....	142
2.2. Методика експериментальної перевірки педагогічних умов соціалізації дитини у різновіковій групі.....	164
2.3. Експериментальне дослідження психолого-педагогічних умов розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку.....	187
2.4. Практичні аспекти формування логіко-математичної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами STREAM-освіти.....	210
2.5. Психолого-педагогічні умови формування мовленнєвої компетентності у старших дошкільників засобами казки.....	239

ПЕРЕДМОВА

В умовах демократичних змін в Україні одним із пріоритетних напрямків розвитку суспільства є всебічний розвиток особистості дитини. Визнання самоцінності дитинства, застосування принципів особистісно орієнтованого та компетентнісного підходів на засадах гуманізму і демократизму є необхідною складовою ефективного освітнього процесу. Запровадження в освітній процес закладу дошкільної освіти системи психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей забезпечує педагогічно виважений і гармонійний процес їх соціалізації, що передбачає ставлення до малюка як до суб'єкта спілкування, співпраці, партнерства.

Монографія є спробою узагальнити досягнення наукового колективу кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини за напрямками: психолого-педагогічні засади соціалізації дітей дошкільного віку в умовах різновікової групи ЗДО; формування життєвої компетентності дітей дошкільного віку; особливості формування логіко-математичної, соціальної, мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку, психолого-педагогічні засоби формування емоційного інтелекту особистості у старшому дошкільному віці.

Цінним змістовим наповненням колективної монографії вважаємо здійснений моніторинг сучасних досліджень в галузі дошкільної освіти.

Треба відзначити ґрунтовний підхід до аналізу теоретико-методичних засад всебічного розвитку особистості, що опирається на дослідження сучасних учених, що сходяться на думці про те, що дитинство є унікальним за своїм значенням періодом, в якому закладаються базис особистісної культури особистості, основи емоційного інтелекту та базових компетентностей дошкільника.

Показником ефективності розробленого психолого-педагогічного супроводу є позитивні зміни у всебічному розвитку дітей, а його результатом – формування гармонійної особистості, яка може адаптуватись та реалізовуватись у сучасному соціальному середовищі. Виходячи з цього, орієнтирами ефективного психолого-педагогічного супроводу розвитку особистості дошкільника є сформованість соціальної, сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької, художньо-мовленнєвої

компетентностей дитини. Матеріали колективної монографії можуть бути використанні викладачами, вихователями, здобувачами, науковцями закладів вищої освіти.

*Леся КАРНАУХ, кандидат педагогічних наук, професор,
в. о. завідувача кафедри психології та педагогіки
розвитку дитини,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини*